

GOLDFARB
GROSS
SELIGMAN

חרבות ברזל - עדכון דיני עבודה

עו"ד יעל דולב ראש מחלקת דיני עבודה (משותפת)
גולדפרב גרוס זליגמן
נובמבר 2023

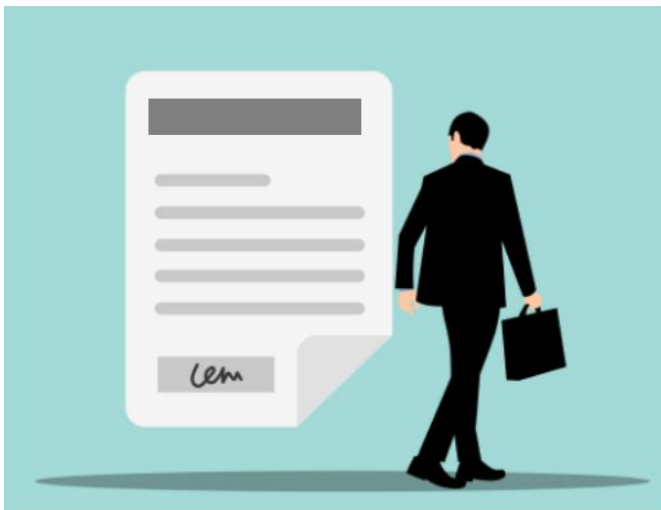
חוק התוכנית לסיוע כלכלי – חרבות ברזל

- ביום 9.11.2023 פורסם חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד – 2023 (להלן: "**חוק התוכנית לסיוע כלכלי**")
- החוק כולל הוראות רלבנטיות לעובדים, מעסיקים, חיילי מילואים ועובדים שיצאו לחופשה ללא תשלום.
- "**התקופה הקובעת**", נכון לעכשיו, הינה מיום 7.10.2023 ועד ליום 30.11.2023 (שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת הוסמך להאריך תקופה זו ככל שיידרש).

מבט כללי – איסור פיטורים

- באפשרות המעסיק לפטר עובד מסיבות כלכליות או אישיות ענייניות בהליך הוגן.
- אפשרות זו רלבנטית אך ורק ככל ואין מגבלה על פיטורי עובד, אם בשל תקופת החירום או מגבלות על פי חוק.
- גם בנסיבות הנוכחיות, הליך הפיטורים חייב להיות כדין (שימוע).
- חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, תשס"ו – 2006 מעביר את נטל ההוכחה על כתפי המעסיק להראות שלא פעלו בניגוד להוראות החוק בהתקיים נסיבות מסוימות.

העובדים המוגנים מפיטורים על פי חוק:

עובדים שיש כוונה לצרפם
להגנה מפיטורים

מי שנדרש להתפנות ממקום מגוריו

בני משפחה של חטופים
ונעדרים

מי שנעדר או חטוף או שבוי
כתוצאה מפעולות האיבה
או פעולות המלחמה

עובדים מוגנים

הריון, טיפולי פוריות

עובדים מבוגרים ועובדים
בעלי מוגבלות

עובדים שלא יכולים
לעבוד בשל הוראות
פיקוד העורף

הורים לילדים
עד גיל 14

תושבי אזורים
מוגבלים

עובדים שגויסו
למילואים

איסור פיטורים במילואים ולאחר המילואים

- אסור לפטר עובד בשל שירותו במילואים או בשל קריאתו לשירות מילואים.

- אסור לפטר עובד, מכל סיבה שהיא, במהלך שירותו במילואים.

- עובד ששירת מעל יומיים רצופים, חל איסור לפטרו גם במשך 30 ימים מתום השירות, זאת מלבד בנסיבות מיוחדות שבהן המעסיק פנה אל ועדת התעסוקה במשרד הביטחון וקיבל היתר לפיטורים, לאחר שהוכיח כי הפיטורים אינם בגין שירות המילואים.

- במניין ימי ההודעה המוקדמת לפיטורים אין למנות את 30 הימים שלאחר תום שירות המילואים.

- **הוראה חדשה לעניין משרתי המילואים בחוק התוכנית לסיוע כלכלי:**

תוקן חוק הביטוח הלאומי המגדיל את התגמול למשרתים מ-68% מהסכום הבסיסי ל-95% מהסכום הבסיסי.

איסור פיטורים- מצב מיוחד בעורף

- אסור לפטר עובד שאינו יכול להגיע לעבודה בשל הוראות לפי חוק ההתגוננות האזרחית או בעת הכרזה על מצב מיוחד בעורף (איסור התקהלות, היעדר מרחב מוגן)
- ביום 8.10.2023 שר הביטחון חתם על צו המורה על קיומו של מצב מיוחד בעורף, ומארך מעת לעת.
- עובדים רשאים לתבוע את מעסיקיהם בבית הדין לעבודה, בבקשה לבטל את הפיטורים או לחייב את המעסיק לשלם פיצויים בשל פיטורים שנעשו שלא כדין.
- לבית הדין סמכות לפסוק פיצויים אף אם לא נגרם נזק של ממון לעובד.
- ניתן להגיש תביעה בנושא זה עד 12 חודשים ממועד הפיטורים.
- פיטורים בגין היעדרות בשל מצב ביטחוני הינם עבירה שניתן להטיל על המעסיק בגינה קנס על סך 29,200 ₪.

איסור פיטורי עובד בשל חוסר יכולת להגיע לעבודה בשל סגירת מוסד החינוך לילד עד גיל 14

- ככל שנקבע על ידי פיקוד העורף על סגירת המוסד החינוכי שבו לומד ילדו של העובד שטרם מלאו לו 14 או שהוא בעל צרכים מיוחדים, אזי חל איסור לפטר את העובד.

הזכאות להורה לילד תקפה במקרים הבאים:

- העובד הוא הורה עצמאי (הורה יחיד) או שהילד מצוי בחזקתו הבלעדית.
- בן הזוג של העובד אינו נעדר מעבודתו או שאינו יכול להשגיח על הילד.
- במקום העבודה של העובד או של בן זוגו לא נמצא סידור הולם להשגחה על הילד.
- הערה – אין חובת תשלום שכר בתקופה זו.

הקלות בתנאים להוצאה לחל"ת ולקבלת דמי אבטלה

הוראות מיוחדות בחוק התוכנית לסיוע כלכלי

ההקלות

- לתקופה של לפחות 14 ימים רצופים
- קיצור תקופת האכשרה (6 מתוך 18 חודשים רציפים)
- לאדם עם מוגבלות: 3 חודשים בלבד
- זכאות לדמי אבטלה גם למי שקיבל תשלום אבטלה ב-48 חודשים שקדמו לתביעתו החדשה
- הארכת תקופת התשלום לעובד שמתגורר ביישוב שפונה עד לסיום התקופה הקובעת
- פטור מתשלום דמי ביטוח למעסיק בגין עובד שבחל"ת
- אי קיזוז ימי חופשה

על מי זה חל?

- עובד שפוטר
- עובד שמעסיקו הוציא אותו לחל"ת, בהסכמת העובד

חוק עבודת נשים

הוראות מיוחדות

- הוצאה לחל"ת בתקופת חופשת הלידה וההורות מחייבת היתר מהממונה על חוק עבודת נשים.
- הוצאה לחופשה ללא תשלום בתוך התקופה המוגנת של 60 ימים לאחר חופשת הלידה וההורות **בתנאי** שיתאפשר לעובדת או לעובד להשלים את יתרת 60 הימים המוגנים.
- סמכות מיוחדת לממונה
היתר פיטורים לעובדת או עובד שהוצאו לחופשה ללא תשלום **בתנאי** שחלפו לפחות 60 ימים מתום תקופת הלידה וההורות או ההיעדרות.

מענקים לעובדים ועובדות בני 67 ומעלה:

- עובדים מגיל 67 ומעלה, אינם זכאים לדמי אבטלה.

- חוק מענק מיוחד לבני 67 ומעלה (הוראת שעה – מקרים מיוחדים), תש"ף-2020

- החוק מתייחס לתקופה הקובעת

- תנאים לזכאות בהתאם לחוק:

1. לעובד מלאו 67 שנים ומעלה
2. תושב ישראל בהתאם לחוק ביטוח לאומי
3. פיטורים או חופשה ללא תשלום של 14 ימים לפחות
4. עבד כשכיר 3 חודשים רצופים לפחות

היתר כללי להעסקת עובדים בשעות נוספות

- ניתן להעסיק עובדים עד 67 שעות עבודה שבועיות (כולל שעות נוספות), ובלבד שמכסת השעות הנוספות החודשיות לא תעלה על 90.
- בהתאם לכך, אורך יום עבודה יכול להגיע עד 14 שעות, ובלבד שהעובד נתן הסכמה לכך, כאשר בין השעות ה-12 ל-14 תינתן לעובד הפסקה בת רבע שעה לפחות (בנוסף לזכות העובדים להפסקות על פי דין).

התבטאויות עובדים - מגזר ציבורי

- במגזר הציבורי קיימות הגבלות על אופן ההתבטאות של עובדי המדינה מתוקף תפקידם.
- הדין הקיים תומך באפשרותו של מעסיק בשירות הציבורי לפתוח בהליכי משמעת כלפי עובדים המתבטאים התבטאויות פוליטיות שונות, לרבות ברשתות החברתיות.
- בין היתר נקבע כי:
- חל איסור על עובדי המדינה לארגן הפגנה או תהלוכה בעלות אופי מדיני.
- עובד מדינה עשוי להיות מואשם בעבירת משמעת כאשר התנהג התנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד המדינה או התנהג התנהגות העלולה לפגוע בתדמיתו או בשמו הטוב של שירות המדינה.
- בפסיקה נקבע כי הבעת דעה מדינית פוליטית מצד עובד, מהווה בין היתר עבירת משמעת.

התבטאויות עובדים - מגזר פרטי

- ככלל, אין לפטר עובד בשל פרסום השקפה או דעה ברשתות החברתיות.
- סעיף 2 לחוק שוויון הזדמנויות בעבודה מגן על חופש הדעה והבעתה.
- חוק שוויון הזדמנויות בעבודה שולל פגיעה בעובד על רקע גזע, דת ולאום.
- ייתכנו מקרים שבהם פרסום של עובד יוביל לפיטורים והדברים תלויים בתפקיד העובד, בתוכן הפרסום ובפגיעה האפשרית במקום העבודה.
- ניתן להעביר לטיפול משטרת ישראל.

GOLDFARB
GROSS
SELIGMAN

תודה רבה!

עו"ד יעל דולב ראש מחלקת דיני עבודה (משותפת)